

**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

3 december 2025

WETSVOORSTEL

**teneinde te zorgen voor een billijk evenwicht
tussen het voorrecht van de Staat
op het stuk van het veroordelingsrecht en
de vergoeding van slachtoffers
van strafrechtelijke misdrijven**

(ingediend door de heer Ismaël Nuino c.s.)

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

3 décembre 2025

PROPOSITION DE LOI

**visant à assurer un juste équilibre
entre le privilège de l'État
en matière de droit de condamnation et
l'indemnisation des victimes
d'infractions pénales**

(déposée par M. Ismaël Nuino et consorts)

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel beoogt het voorrecht van de Staat op het stuk van het veroordelingsrecht aan te passen door de staatsbelangen af te stemmen op de belangen van de natuurlijk persoon die slachtoffer is, via een regeling die een pro-rataverdeling tot stand brengt. Concreet betekent dit dat voor elk bedrag dat door de Staat wordt ingevorderd op het vermogen van de veroordeelde, 97 % zou worden betaald aan het slachtoffer van het misdrijf en 3 % aan de Staat, totdat hun respectieve schuldvorderingen zijn vereffend.

RÉSUMÉ

La présente proposition de loi vise à adapter le privilège de l'État en matière de droit de condamnation en alignant ses intérêts sur ceux de la victime personne physique en instaurant un mécanisme de répartition proportionnelle. Concrètement, pour toute somme recouvrée par l'État sur le patrimoine du condamné, 97 % du montant sera versé à la victime de l'infraction pénale et 3 % à l'État, et ce, jusqu'à l'apurement de leurs créances respectives.

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
PS	: Parti Socialiste
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Les Engagés	: Les Engagés
Vooruit	: Vooruit
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
ONAFH/INDÉP	: Onafhankelijk-Indépendant

Afkorting bij de nummering van de publicaties:		Abréviations dans la numérotation des publications:	
DOC 56 0000/000	Parlementair document van de 56 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 56 0000/000	Document de la 56 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Beknopt Verslag	CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toezpraken (met de bijlagen)	CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Plenum	PLEN	Séance plénière
COM	Commissievergadering	COM	Réunion de commission
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit wetsvoorstel beoogt een billijk evenwicht tot stand te brengen tussen het voorrecht van de Staat op het stuk van het veroordelingsrecht en de vergoeding van slachtoffers van strafrechtelijke misdrijven.

Wanneer iemand wordt veroordeeld tot de betaling van een bedrag hoger dan 12.500 euro¹, is thans op grond van artikel 142, eerste lid, van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten een veroordelingsrecht van toepassing ten laste van de in het ongelijk gestelde partij², ten belope van 3 % van het bedrag in kwestie. Die registratierechten zijn bedoeld om de door Justitie geleverde diensten te vergoeden.

Indien de in het ongelijk gestelde partij de verschuldigde bedragen niet betaalt, geldt krachtens artikel 150 van hetzelfde Wetboek ten bate van de Staat een voorrecht op de sommen en waarden die het voorwerp uitmaken van de veroordeling, met als doel de invordering van voormeld veroordelingsrecht te waarborgen. In geval van samenloop tussen een slachtoffer³ en de Staat bepaalt het tweede lid van dat artikel dat de schuldvordering van de Staat voorrang heeft op die van het slachtoffer.⁴

In de praktijk betekent zulks dat wanneer de Staat erin slaagt om beslag te leggen op goederen of geldbedragen die toebehoren aan een veroordeelde, die middelen in de eerste plaats worden gebruikt om de volledige

¹ Art. 143, tweede lid, van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten.

² Art. 35, derde lid, van hetzelfde Wetboek, zoals gewijzigd bij de wet van 21 december 2013 houdende diverse fiscale en financiële bepalingen, die het vroegere derde lid heeft vervangen, waarin het volgende werd bepaald: "De verplichting tot betaling van de rechten waarvan de vorderbaarheid blijkt uit arresten en vonnissen van hoven en rechtbanken houdende veroordeling, vereffening of rangregeling rust: 1° op de verweerders, elkeen in de mate waarin de veroordeling, vereffening of rangregeling te zijnen laste wordt uitgesproken of vastgesteld, en op de verweerders hoofdelijk in geval van hoofdelijke veroordeling. 2° op de eisers naar de mate van de veroordeling, vereffening of rangregeling, die ieder van hen heeft verkregen, zonder evenwel de helft van de sommen of waarden die ieder van hen als betaling ontvangt te overschrijden."

³ Zoals hieronder wordt toegelicht, heeft dit wetsvoorstel alleen betrekking op de situatie van een natuurlijke persoon die slachtoffer is in het kader van een vordering tot vergoeding van schade veroorzaakt door een strafrechtelijk misdrijf.

⁴ Art. 150 van hetzelfde Wetboek: "Om de invordering van de rechten en, in voorkomend geval, van de boeten eisbaar uit hoofde van deze afdeling te waarborgen, wordt, ten bate van de Staat, een voorrecht ingesteld op de sommen en waarden die het voorwerp uitmaken van de veroordeling, vereffening of rangregeling. De rechten en boeten bedoeld in het eerste lid gaan boven alle schuldvorderingen van de begunstigten van de veroordelingen, vereffeningen of rangregelingen."

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de loi vise à assurer un juste équilibre entre le privilège de l'État en matière de droit de condamnation et l'indemnisation des victimes d'infractions pénales.

À l'heure actuelle, en cas de condamnation au paiement d'un montant supérieur à 12.500 euros¹, le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et greffe prévoit, en son article 142, alinéa premier, un droit de condamnation de 3 % à charge de la partie qui succombe² sur le montant auquel elle a été condamnée. Ces droits d'enregistrement sont destinés à rémunérer les services fournis par la justice.

Si la partie qui succombe ne s'acquitte pas des sommes dues, l'article 150 du même Code établit un privilège sur les sommes et valeurs qui font l'objet de la condamnation au profit de l'État pour garantir le recouvrement de ce droit de condamnation. En cas de concours entre une victime³ et l'État, l'alinéa 2 de cet article dispose que la créance de l'État prime celle de la victime⁴.

En pratique, cela signifie que lorsque l'État parvient à mettre la main sur un bien ou des sommes appartenant à un condamné, il se sert en premier pour couvrir l'intégralité de sa créance. La victime, qui devrait être la

¹ Art. 143, al. 2, du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et greffe.

² Art. 35, al. 3, du même Code, tel que modifié par la loi du 21 décembre 2013 portant des dispositions fiscales et financières diverses qui a remplacé l'ancien alinéa 3 qui prévoyait que "L'obligation de payer les droits dont l'exigibilité résulte des arrêts et jugements des cours et tribunaux portant condamnation, liquidation ou collocation, incombe: 1° aux défendeurs, chacun dans la mesure de la condamnation, liquidation ou collocation prononcée ou établie à sa charge, et aux défendeurs solidairement en cas de condamnation solidaire. 2° aux demandeurs dans la mesure de la condamnation, liquidation ou collocation obtenue par chacun d'eux sans toutefois excéder la moitié des sommes ou valeurs que chacun d'eux reçoit en paiement."

³ Comme précisé plus loin, la présente proposition de loi ne vise à régler que la situation d'une victime personne physique dans le cadre d'une action en réparation d'un dommage causé par une infraction pénale.

⁴ Art. 150 du même Code: "Il est établi au profit de l'État, pour garantir le recouvrement des droits et éventuellement des amendes exigibles en vertu de la présente section, un privilège sur les sommes et valeurs qui font l'objet de la condamnation, liquidation ou collocation.

Les droits et amendes visés à l'alinéa 1er priment toutes les créances des bénéficiaires des condamnations, liquidations ou collocations."

schuldvordering ten aanzien van de Staat te voldoen. Het slachtoffer, dat de voornaamste begunstigde van die invordering zou moeten zijn, ontvangt slechts het eventuele saldo. In veel gevallen betekent dit dat het slachtoffer de enige kans wordt ontnomen om zelfs maar een gedeeltelijke schadevergoeding te krijgen.

Dit wetsvoorstel beoogt het voorrecht van de Staat aan te passen door de staatsbelangen af te stemmen op die van het slachtoffer, voor zover dat een natuurlijke persoon is. Daartoe zou een pro-rataverdeelregeling worden ingesteld. Concreet betekent dit dat van elk bedrag dat de Staat int op het vermogen van de veroordeelde, 97 % zou toekomen aan het slachtoffer van het misdrijf en 3 % aan de Staat, totdat beide schuldvorderingen zijn vereffend.

Deze oplossing heeft drie voordelen:

1. Ze waarborgt een daadwerkelijke schadeloosstelling voor de slachtoffers, want door ervoor te zorgen dat het grootste deel van elk teruggevorderd bedrag aan de slachtoffers wordt uitgekeerd, zou dit wetsvoorstel een einde maken aan situaties waarbij slachtoffers niet worden vergoed, terwijl de Staat wel alle of een deel van de registratierechten heeft geïnd. Het recht op schadeloosstelling voor de slachtoffers zou aldus een tastbare realiteit worden in elke fase van het invorderingsproces.

2. Ze zorgt ervoor dat de ontvangsten van de Staat worden behouden, aangezien het voorrecht van de Staat niet zou worden afgeschaft. De Staat zou zijn veroordelingsrecht behouden, zij het *pro rata* en billijk, naargelang wat daadwerkelijk wordt ingevorderd.

3. Ze zorgt ervoor dat de stimulans om actie te ondernemen blijft bestaan: door een voorrecht van 3 % op de ingevorderde bedragen te behouden, zou de Staat er nog steeds rechtstreeks belang bij hebben dat de bedragen bij de veroordeelden worden ingevorderd, maar die invordering zou voortaan dus ook de slachtoffers ten goede komen.

Deze regeling zou ervoor zorgen dat het huidige conflict tussen Staat en slachtoffer transformeert tot een partnerschap, waarbij beide partijen niet alleen het risico van insolventie van de veroordeelde delen, maar ook de vruchten van de inspanningen van de Staat om de bedragen in te vorderen.

principale bénéficiaire de ce recouvrement, ne reçoit que le solde éventuel. Dans de nombreux cas, cela revient à la priver de la seule chance d'obtenir une réparation, même partielle, de son préjudice.

La présente proposition de loi vise à adapter le privilège de l'État en alignant ses intérêts sur ceux de la victime personne physique en instaurant un mécanisme de répartition proportionnelle. Concrètement, pour toute somme recouvrée par l'État sur le patrimoine du condamné, 97 % du montant sera versé à la victime de l'infraction pénale et 3 % à l'État, et ce, jusqu'à l'apurement de leurs créances respectives.

Cette solution présente un triple avantage:

1. Garantir une réparation effective pour les victimes: en assurant que la majeure partie de toute somme recouvrée soit versée aux victimes, la présente proposition de loi met fin aux situations dans lesquelles les victimes ne sont pas indemnisées alors que l'État a perçu tout ou partie de ses droits d'enregistrement. Le droit à la réparation pour les victimes devient une réalité tangible à chaque étape du recouvrement.

2. Maintenir les recettes de l'État: le privilège de l'État n'est pas supprimé. L'État continue de percevoir son droit de condamnation mais de manière proportionnelle et juste, en lien avec ce qui est effectivement recouvré.

3. Préserver l'incitant à l'action: en maintenant un privilège sur 3 % des montants recouverts, l'État garde un intérêt direct à poursuivre le recouvrement des montants dus auprès des condamnés, une action qui bénéficiera désormais également aux victimes.

Ce mécanisme transforme le conflit actuel entre l'État et la victime en un partenariat où les deux parties partagent le risque de l'insolvabilité du condamné mais aussi le fruit des efforts de recouvrement de l'État.

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Deze bepaling behoeft geen toelichting.

Art. 2

Deze bepaling vult artikel 150 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten aan met een derde lid, dat een uitzonderingsregel instelt die van toepassing zou zijn op arresten en vonnissen uitgesproken in het kader van een vordering tot vergoeding van schade als gevolg van een misdrijf waarvan het slachtoffer een natuurlijke persoon is.

Van elk ingevorderd bedrag houdt de Staat een deel (3 %) in en wordt het saldo (97 %) aan het slachtoffer betaald. Die verdeelsleutel wordt telkens toegepast totdat de respectieve schuldvorderingen van de Staat en het slachtoffer zijn voldaan. Deze billijke en evenwichtige oplossing waarborgt dat de belasting wordt geïnd, terwijl de schadeloosstelling van het slachtoffer de absolute prioriteit blijft.

Dit wetsvoorstel heeft alleen betrekking op de vordering tot vergoeding van schade als gevolg van een strafrechtelijk misdrijf. In tegenstelling tot een louter burgerlijk geschil vormt een strafrechtelijk misdrijf een schending van de kernwaarden van onze maatschappij en van de fundamentele normen van het samenleven. Een strafrechtelijk misdrijf brengt het slachtoffer in een bijzonder kwetsbare situatie, waarmee de Staat als hoeder van de maatschappelijke orde rekening moet houden. Het is derhalve gerechtvaardigd dat de Staat, als eiser van het veroordelingsrecht, een bijzondere inspanning doet om de schadeloosstelling van die slachtoffers te bevorderen.

Bovendien is dit wetsvoorstel alleen van toepassing op natuurlijke personen die slachtoffer zijn. Rechtspersonen kunnen weliswaar financiële of reputatieschade lijden maar kunnen van nature niet het slachtoffer zijn van schade aan hun fysieke en/of psychische integriteit. Voor een natuurlijke persoon die slachtoffer is, is de schadevergoeding niet alleen een financiële compensatie, maar vaak ook een essentiële voorwaarde voor persoonlijk herstel. Bovendien heeft de wetgever, met name via de oprichting van het Fonds voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden, al erkend dat bepaalde solidariteitsmechanismen moeten worden voorbehouden voor natuurlijke personen die slachtoffer zijn. Door de maatregel uit te breiden tot rechtspersonen, zou men aan het beoogde doel voorbijgaan en de overheidsfinanciën onevenredig treffen.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 1er

Cette disposition n'appelle pas de commentaire.

Art. 2

Cette disposition complète l'article 150 du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe par un troisième alinéa. Cet alinéa instaure une règle dérogatoire s'appliquant aux arrêts et jugements rendus dans le cadre d'une action en réparation d'un dommage causé par une infraction pénale et lorsque la victime est une personne physique.

Sur chaque somme recouvrée, l'État prélève une part (3 %) et le solde (97 %) est versé à la victime. Ce partage se poursuit jusqu'à ce que les créances respectives de l'État et de la victime soient apurées. Cette solution juste et équilibrée garantit la perception de l'impôt tout en assurant que l'indemnisation de la victime reste la priorité absolue.

Seule l'action en réparation d'un dommage causé par une infraction pénale est visée par la présente proposition de loi. Contrairement à un litige purement civil, l'infraction pénale constitue une atteinte aux valeurs essentielles de notre société et aux normes fondamentales du vivre-ensemble. Elle place la victime dans une situation de vulnérabilité particulière que l'État, garant de l'ordre social, a le devoir de prendre en compte. Il est dès lors justifié que l'État, créancier du droit de condamnation, consente un effort particulier pour faciliter la réparation de ces victimes.

Par ailleurs, la présente proposition de loi ne s'applique qu'aux victimes personnes physiques. Si les personnes morales peuvent subir un dommage patrimonial ou une atteinte à leur réputation, elles ne peuvent, par nature, subir d'atteinte à leur intégrité physique et/ou psychique. Pour les victimes personnes physiques, l'indemnisation ne vise pas uniquement une compensation financière mais constitue bien souvent une condition essentielle de leur reconstruction personnelle. En outre, le législateur a déjà reconnu, notamment par la création du Fonds d'aide aux victimes d'actes intentionnels de violence, qu'il était nécessaire de réserver certains mécanismes de solidarité aux victimes personnes physiques. Par conséquent, étendre cette mesure aux personnes morales excéderait l'objectif poursuivi tout en portant une atteinte disproportionnée aux finances publiques.

Art. 3

Deze bepaling beoogt de wijziging van de op notarissen, gerechtsdeurwaarders en griffiers, op vereffenaars en curatoren, alsook op ambtenaren van de Deposito- en Consignatiekas rustende verplichtingen wanneer zij het nieuwe derde lid van artikel 150 van het Wetboek zullen toepassen.

De in artikel 150 aangebrachte wijziging voert een regeling in met het oog op een geleidelijke pro-rata-verdeling van de ingevorderde sommen tussen de natuurlijke persoon die slachtoffer is en de Staat. Die regeling houdt in dat de schuldvordering van de Staat slechts stapsgewijs wordt vereffend, naarmate ook het slachtoffer wordt schadeloosgesteld.

In zijn huidige vorm vereist artikel 184*bis* dat notarissen, gerechtsdeurwaarders en griffiers, vereffenaars en curatoren alsook de ambtenaren van de Deposito- en Consignatiekas beschikken over een door de ontvanger afgeleverd getuigschrift houdende verklaring dat geen enkele som eisbaar blijft als registratierecht of als boete alvorens zij kunnen overgaan tot een betaling. Behoud van die bepaling zou een tegenstrijdigheid doen ontstaan: de ontvanger zou een dergelijk getuigschrift niet kunnen afleveren zolang de schuldvordering van de Staat niet volledig werd vereffend, waardoor de storting van het aan het slachtoffer verschuldigde aandeel ten belope van 97 % feitelijk wordt geblokkeerd.

Om dat obstakel uit de weg te ruimen en toch een noodzakelijke controle te behouden, past dit wetsvoorstel het getuigschrift in dit specifieke geval aan. Het zal daarbij niet langer gaan om een verklaring dat geen enkele som eisbaar blijft als registratierecht of als boete, maar het is de bedoeling erin te verklaren dat de betaling in kwestie in overeenstemming is met de bij wet vastgestelde prorataverdeelsleutel. Die regeling maakt het mogelijk de middelen vrij te maken voor het slachtoffer en tegelijk te garanderen dat het aandeel van de Staat wordt geïnd.

Art. 3

Cette disposition vise à modifier les obligations pesant sur les notaires, les huissiers de justice et les greffiers, les liquidateurs et les curateurs ainsi que sur les agents de la Caisse des dépôts et consignations lorsqu'ils appliqueront le nouvel alinéa 3 de l'article 150 du Code.

La modification apportée à l'article 150 instaure un mécanisme de répartition proportionnelle et progressive des sommes recouvrées entre la victime personne physique et l'État. Par nature, ce mécanisme implique que la créance de l'État n'est apurée que par étapes, au fur et à mesure de l'indemnisation de la victime.

En l'état actuel, l'article 184*bis* impose aux notaires, aux huissiers de justice et aux greffiers, aux liquidateurs et aux curateurs ainsi qu'aux agents de la Caisse des dépôts et consignations de disposer d'un certificat délivré par le receveur constatant qu'aucune somme ne reste exigible à titre de droit d'enregistrement ou d'amende avant de pouvoir procéder à un paiement. Maintenir cette disposition créerait une contradiction: le receveur ne pourrait délivrer un tel certificat tant que la créance de l'État n'est pas totalement apurée, paralysant de fait le versement de la part de 97 % revenant à la victime.

Pour lever cet obstacle tout en maintenant un contrôle nécessaire, la présente proposition de loi adapte le certificat dans ce cas spécifique. Il ne s'agira plus de constater qu'aucune somme ne reste exigible à titre de droit d'enregistrement ou d'amende. Il s'agira d'attester que le paiement envisagé respecte bien la clé de répartition proportionnelle fixée par la loi. Ce mécanisme permet de libérer les fonds pour la victime tout en garantissant la perception de la part revenant à l'État.

Ismaël Nuino (Les Engagés)
Aurore Tourneur (Les Engagés)
Serge Hiligsmann (Les Engagés)
Marc Lejeune (Les Engagés)

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 150 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, hersteld bij de wet van 19 juni 1986, wordt aangevuld met een derde lid, luidende:

“In afwijking van het eerste en tweede lid is, voor arresten en vonnissen gewezen naar aanleiding van een vordering tot vergoeding van schade veroorzaakt door een strafrechtelijk misdrijf en wanneer de begunstigde een natuurlijke persoon is, het voorrecht ten bate van de Staat voor elke ingevorderde som of waarde beperkt tot het deel dat overeenkomt met het in artikel 142 bedoelde percentage. Het saldo wordt toegewezen aan de begunstigde.”

Art. 3

Artikel 184*bis* van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, gewijzigd bij de wet van 11 juli 2018, wordt aangevuld met een vierde lid, luidende:

“In geval van toepassing van artikel 150, derde lid, is het in het eerste lid bedoelde getuigschrift een getuigschrift houdende verklaring dat, *pro rata* van elke geïnde som of waarde, geen enkele som eisbaar blijft als registratierecht of als boete uit hoofde van die veroordeling, vereffening of rangregeling.”

7 november 2025

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

L'article 150 du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, rétabli par la loi du 19 juin 1986, est complété par un alinéa 3, rédigé comme suit:

“Par dérogation aux alinéas 1er et 2, pour les arrêts et jugements rendus dans le cadre d'une action en réparation d'un dommage causé par une infraction pénale et lorsque le bénéficiaire est une personne physique, le privilège établi au profit de l'État est limité, sur chaque somme ou valeur recouvrée, à la part correspondant au pourcentage visé à l'article 142. Le solde est attribué au bénéficiaire.”

Art. 3

L'article 184*bis* du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, modifié par la loi du 11 juillet 2018, est complété par un alinéa 4, rédigé comme suit:

“En cas d'application de l'article 150, alinéa 3, le certificat dont il est fait mention à l'alinéa 1er est un certificat constatant qu'en proportion de chaque somme ou valeur recouvrée, aucune somme ne reste exigible à titre de droit d'enregistrement ou d'amende, du fait de cette condamnation, liquidation ou collocation.”

7 novembre 2025

Ismaël Nuino (Les Engagés)
Aurore Tourneur (Les Engagés)
Serge Hiligsmann (Les Engagés)
Marc Lejeune (Les Engagés)